

§ 113

**Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Mari Holopaisen ym. talousarvioaloitteesta koskien lii-
kuntainvestointien kasvattamista kahdella miljoonalla eurolla**

HEL 2021-002885 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Liikuntainvestointien lisääminen on kannatettava aloite yhdenvertai-
suuden, tasa-arvon ja liikkumisedellytysten turvaamisen näkökulmasta.

Helsingin kaupungin ylläpitämä liikunta- ja ulkoilupaikkaverkosto on
pääpiirteittäin varsin laaja ja kattava. Liikuntapalvelukokonaisuuden
keskeisenä haasteena tällä hetkellä on jo olemassa olevien liikunta- ja
ulkoilupaikkojen toimivuudesta sekä turvallisuudesta huolehtiminen.
Useat kohteet on rakennettu 1900-luvun lopulla ja niihin kohdistuu
merkittäviä korjauspaineita, mikä ilmenee liikuntapaikkojen kattavana
korjausvelkana. Velan pienentäminen nykyistä kattavimmilla investointi-
rahoilla pienentäisi riskiä liikuntapaikkojen sulkemisesta huonon kun-
non takia ja kaventaisi tulevaisuuden peruskorjaustarpeita, kun ilmene-
viin ongelmakohtiin pystyttäisiin puuttamaan mahdollisimman aikaisin.

Helsingin tilanne ei ole uniikki. Valtakunnallisesti tarkasteltuna käytössä
olevista liikuntapaikoista valtaosa on rakennettu 1980–1990-luvuilla,
mikä tarkoittaa, että suuri määrä liikuntapaikkoja odottaa ensimmäistä
peruskorjaustaan. Vuonna 2020 tehdyn valtakunnallisen liikuntapaikko-
jen korjausvelkaselvityksen mukaan arviolta kolmasosa liikuntapaikois-
ta on investointitarpeessa. Selvityksen tarkastelu perustui LIPAS-
tietokannan aineistoon (5/2020). Kunnista 65 % arvioi liikuntaolosuhtei-
den kunnostamistarpeen tai korjausvelan erittäin merkittäväksi tai var-
sin merkittäväksi ongelmaksi omassa kunnassaan.

Helsingin monipuolisesta liikunta- ja ulkoilupaikkaverkostosta huolimatta
eri liikkumismuotojen katvealueita esiintyy. Esimerkiksi uimahallien,
ulkokuntasalien, tekojääratojen, uimalaitureiden tai lähiliikuntapaikkojen
saatavuus ei ole yhtä hyvä eripuolilla Helsinkiä. Investointimäärärahoja
lisäämällä voidaan eri asuinalueista tehdä tasa-arvoisempia liikunta-
mahdollisuuksien näkökulmasta. Samaten liikunta- ja ulkoilupaikkojen
määrän kasvattaminen edistäisi kaupungin Liikkumishjelman tavoittei-
den saavuttamista. Esimerkiksi liikkumisinfrastruktuurin parantaminen
ja laajentamisen tekisi kaupunkiympäristöä selkeästi enemmän liikku-
maan kannustavaksi.

Liikunta vapaa-ajan harrastuksena on keskimäärin yleistynyt Suomessa viime vuosina. Kansanterveydellisesti tarkasteltuna väestön kokonaisaktiivisuus on kuitenkin vähentynyt tavalla, jonka seurauksena vain murto-osa väestöstä liikkuu terveytensä kannalta riittävästi. Mikäli eri-ikäisten liikkumisen määrään halutaan vaikuttaa tehokkaasti, on tärkeää vaikuttaa fyysiseen ympäristöön varsinaisten liikuntapaikkojen ohella myös laajemmasta näkökulmasta. Konkreettisia arjen liikkumisympäristöjä ovat muun muassa varhaiskasvatyksiköiden ja peruskoulujen pihat, jalankulku- ja pyörätiet, asuinalueet ja luonto. Fyysisen aktiivisuuden näkökulma tulee huomioida kaavoitusprosessin kaikissa vaiheissa. Liikuntapaikkoja on tarkoituksenmukaista sijoittaa eri ikäisen väestön arkielinpiirien läheisyyteen.

Liikuntapalvelukokonaisuuden haasteet eivät kuitenkaan ratkea kokonaisuudessaan pelkästään investointimäärärahojen kertaluonteisella lisäyksellä. Helsingin väkiluku kasvaa ja uusia asuinalueita rakennetaan sekä vanhoja laajennetaan vuosittain. Väestöpohjan laajentumisen myötä ja kaupungin liikuntapoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi on tärkeää pitää asianmukaisesti huolta jo olemassa olevista liikunta- ja ulkoilupaikoista sekä rakentaa näitä johdonmukaisesti lisää.

Alati kasvava kaupunki on ehdottomasti positiivinen asia. Samalla se kuitenkin kasvattaa entisestään liikuntapalvelukokonaisuuden investointimäärärahojen tarvetta. Liikunta- ja ulkoilupaikkojen infrastruktuurin kunnossapito edellyttää nimittäin jatkuvaa ylläpitämistä ja säännöllistä uudistamista. Esimerkiksi uimahallit tulisi peruskorjata noin 20 vuoden välein ja tekonurmimaton käyttöikä on hieman vajaat 10 vuotta. Saman uusien liikunta- ja ulkoilupaikkojen rakentaminen kasvattaa aina myös liikuntapalveluiden käyttömenoja, kuten sähkö-, vesi-, jäte- ja henkilöstökuluja. Näin ollen investointimäärärahojen kertaluonteisen kasvattamisen ohella tulisi huolehtia myös siitä, että liikuntapalveluiden investointi- ja käyttötalousmäärärahoja kasvatetaan tasaisesti pitkällä aikavälillä.

Käsittely

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki: Poistetaan toisesta kappaleesta sanat "kahdella miljoonalla eurolla".

Kannattaja: Eeva Kärkkäinen

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

liikuntajohtaja

Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi

Kimmo Isotalo, erityissuunnittelija, puhelin: 310 32342
kimmo.isotalo(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, liikuntainvestointien kasvattaminen, Holopainen Mari

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Liikuntainvestointien lisääminen kahdella miljoonalla eurolla on kannatettava aloite yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja liikkumisedellytysten turvaamisen näkökulmasta.

Helsingin kaupungin ylläpitämä liikunta- ja ulkoilupaikkaverkosto on pääpiirteittäin varsin laaja ja kattava. Liikuntapalvelukokonaisuuden keskeisenä haasteena tällä hetkellä on jo olemassa olevien liikunta- ja ulkoilupaikkojen toimivuudesta sekä turvallisuudesta huolehtiminen. Useat kohteet on rakennettu 1900-luvun lopulla ja niihin kohdistuu merkittäviä korjauspaineita, mikä ilmenee liikuntapaikkojen kattavana korjausvelkana. Velan pienentäminen nykyistä kattavimmilla investointirahoilla pienentäisi riskiä liikuntapaikkojen sulkemisesta huonon kunnan takia ja kaventaisi tulevaisuuden peruskorjaustarpeita, kun ilmeneviin ongelmakohtiin pystyttäisiin puuttumaan mahdollisimman aikaisin.

Helsingin tilanne ei ole uniikki. Valtakunnallisesti tarkasteltuna käytössä olevista liikuntapaikoista valtaosa on rakennettu 1980–1990-luvuilla, mikä tarkoittaa, että suuri määrä liikuntapaikkoja odottaa ensimmäistä peruskorjaustaan. Vuonna 2020 tehdyn valtakunnallisen liikuntapaikkojen korjausvelkaselvityksen mukaan arviolta kolmasosa liikuntapaikoista on investointitarpeessa. Selvityksen tarkastelu perustui LIPAS-tietokannan aineistoon (5/2020). Kunnista 65 % arvioi liikuntaolosuhteiden kunnostamistarpeen tai korjausvelan erittäin merkittäväksi tai varsin merkittäväksi ongelmaksi omassa kunnassaan.

Helsingin monipuolisesta liikunta- ja ulkoilupaikkaverkostosta huolimatta eri liikkumismuotojen katvealueita esiintyy. Esimerkiksi uimahallien, ulkokuntasalien, tekojääratojen, uimalaitureiden tai lähiliikuntapaikkojen saatavuus ei ole yhtä hyvä eripuolilla Helsinkiä. Investointimäärärahoja lisäämällä voidaan eri asuinalueista tehdä tasa-arvoisempia liikuntamahdollisuuksien näkökulmasta. Samaten liikunta- ja ulkoilupaikkojen määrän kasvattaminen edistäisi kaupungin Liikkumisohjelman tavoitteiden saavuttamista. Esimerkiksi liikkumisinfrastruktuurin parantaminen ja laajentamisen tekisi kaupunkiympäristöä selkeästi enemmän liikumaan kannustavaksi.

Liikunta vapaa-ajan harrastuksena on keskimäärin yleistynyt Suomessa viime vuosina. Kansanterveydellisesti tarkasteltuna väestön kokonaisaktiivisuus on kuitenkin vähentynyt tavalla, jonka seurauksena vain murto-osa väestöstä liikkuu terveytensä kannalta riittävästi. Mikäli eri-ikäisten liikkumisen määrään halutaan vaikuttaa tehokkaasti, on tärkeää vaikuttaa fyysiseen ympäristöön varsinaisten liikuntapaikkojen ohella myös laajemmasta näkökulmasta. Konkreettisia arjen liikkumisympäristöjä ovat muun muassa varhaiskasvatyüksiköiden ja peruskoulujen pihat, jalankulku- ja pyörätiet, asuinalueet ja luonto. Fyysisen aktiivisuuden näkökulma tulee huomioida kaavoitusprosessin kaikissa vaiheissa. Liikuntapaikkoja on tarkoituksenmukaista sijoittaa eri ikäisen väestön arkielinpiirien läheisyyteen.

Liikuntapalvelukokonaisuuden haasteet eivät kuitenkaan ratkea kokonaisuudessaan pelkästään investointimäärärahojen kertaluonteisella lisäyksellä. Helsingin väkiluku kasvaa ja uusia asuinalueita rakennetaan sekä vanhoja laajennetaan vuosittain. Väestöpohjan laajentumisen myötä ja kaupungin liikuntapoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi on tärkeää pitää asianmukaisesti huolta jo olemassa olevista liikunta- ja ulkoilupaikoista sekä rakentaa näitä johdonmukaisesti lisää.

Alati kasvava kaupunki on ehdottomasti positiivinen asia. Samalla se kuitenkin kasvattaa entisestään liikuntapalvelukokonaisuuden investointimäärärahojen tarvetta. Liikunta- ja ulkoilupaikkojen infrastruktuurin kunnossapito edellyttää nimittäin jatkuvaa ylläpitämistä ja säännöllistä uudistamista. Esimerkiksi uimahallit tulisi peruskorjata noin 20 vuoden välein ja tekonurmimaton käyttöikä on hieman vajaat 10 vuotta. Samaten uusien liikunta- ja ulkoilupaikkojen rakentaminen kasvattaa aina myös liikuntapalveluiden käyttömenoja, kuten sähkö-, vesi-, jäte- ja henkilöstökuluja. Näin ollen investointimäärärahojen kertaluonteisen kasvattamisen ohella tulisi huolehtia myös siitä, että liikuntapalveluiden investointi- ja käyttötalousmäärärahoja kasvatetaan tasaisesti pitkällä aikavälillä.

Esittelijän perustelut

Postiosoite
PL 51400
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Fredriksberg, Konepajankuja 3
Helsinki 00510

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

07.09.2021

Kaupunginkanslia on pyytänyt kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa 22.9.2021 mennessä kaupunginhallitukselle valtuutettu Mari Holopaisen ja 13 muun valtuutetun talousarvioaloitteesta koskien liikuntainvestointien kasvattamista kahdella miljoonalla eurolla. Aloite kokonaisuudessaan liitteenä.

Talousarvion laatimisohjeiden mukaisesti lauta- ja johtokuntien on käsiteltävä talousarvioaloitteista annettavat lausunnot samanaikaisesti talousarvioehdotusten kanssa.

Talousarvioaloitteesta on pyydetty lausuntoa myös kaupunkiympäristölautakunnalta.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi
Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi
Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi
Kimmo Isotalo, erityissuunnittelija, puhelin: 310 32342
kimmo.isotalo(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, liikuntainvestointien kasvattaminen, Holopainen Mari

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano